

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی
گروه آموزشی: کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی
سال تحصیلی: نیمسال دوم 1405-1404

مشخصات درس
عنوان درس: سواد اطلاعات سلامت
شماره درس: 161333017
تعداد و نوع واحد: 3 واحد (2 واحد نظری و 1 واحد عملی)
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی
ساعت اجرا: دوشنبه‌ها 8-10 (استاد زارع- نظری)، شنبه‌ها 12-14 (استاد قصابی- عملی)
پیش نیاز درس: ندارد
مسؤول درس
نام و نام خانوادگی: دکتر فیروزه زارع فراشبندی، استاد همکار خانم فاطمه قصابی
آدرس دفتر و شماره تماس: دکتر فیروزه زارع فراشبندی: 03137925163
آدرس پست الکترونیکی: firoozehz@yahoo.com
اهداف و روش‌ها
هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم و کاربردهای سواد سلامت و نقش آن در ارتقای سلامت عمومی و تحقق جامعه سالم، با هدف افزایش اثربخشی دانش‌آموختگان و تحقق کتابدار بالینی
اهداف رفتاری: پس از گذراندن این درس دانشجو باید بتواند: <ul style="list-style-type: none">• سواد، سواد اطلاعاتی، سواد سلامت و مفاهیم مرتبط با آن را تعریف کند.• تاریخچه سواد سلامت را بداند.• با آمارهای بیماری‌های رایج، سواد، سواد سلامت، هزینه‌های درمانی و مانند آن آشنا باشد.• رابطه بین سواد و سلامت را بداند.• رابطه بین سواد سلامت و خودمراقبتی را بداند.• با مفاهیم و مدل‌های جستجوی اطلاعات سلامت توسط بیماران آشنا باشد.• آثار متعدد فقدان سواد سلامت را برشمارد.• نقش سواد سلامت در دسترسی به اطلاعات را تشریح کند.• نقش سواد سلامت را در تحقق و توسعه اهداف و راهبردهای سلامت فرد و جامعه بداند.• نقش کتابداران پزشکی و کتابداران بالینی را در سواد سلامت تشریح کند.• انواع تحقیقات حوزه سواد سلامت و ابزارهای آن (مانند پرسشنامه‌ها) را بشناسد.• تهیه منابع اطلاعات سلامتی مانند بروشور راهنمای یکی از بیماری‌ها را به صورت آزمایشی تدوین کند و به تأیید گروه‌های بالینی برساند.
روش تدریس: یادگیری مشارکتی، مباحثه گروهی، سخنرانی، پرسش و پاسخ، کار عملی
وسایل و تجهیزات آموزشی مورد نیاز: کامپیوتر- دیتا شو- مازیک- تخته
نحوه ارزشیابی تکالیف و تمرینات: <ul style="list-style-type: none">- فعالیت‌های کلاسی: حضور و غیاب، رعایت شئون کلاسی، فعالیت در هر جلسه و کوئیز (2 نمره)- کار عملی تهیه منابع اطلاعاتی سلامت (شامل بروشور، عکس، پوستر، اینفوگرافیک، پادکست، و سایر انواع منابع اطلاعاتی مرتبط با سلامت): 8 نمره- امتحان پایان‌ترم از مباحث نظری: 10 نمره
سیاست‌ها و قوانین درس: مشارکت در کلاس: مشارکت فعال در کلاس- حضور منظم و به موقع- رعایت شئون کلاسی- انجام به موقع تکالیف

منابع درس

منبع اصلی درس:

1. آزیورن هلن. سواد سلامت از الف تا ی: راهنمای عملی برای انتقال پیام سلامت. ترجمه علی حسین قاسمی و فیروزه زارع فراشبندی. تهران: نشر جامعه‌نگر، 1398.
2. خسروی عبدالرسول و همکاران. توسعه سواد سلامت. بوشهر: دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، 1393.
3. Lalehzarian A, Zare Farashbandi F. A Review on Models and Theories of Health Information Seeking Behavior. *International Journal of Health System and Disaster Management*. 2014; 2(4): 193-203.

منبع برای یادگیری بیشتر:

4. طهرانی بنی‌هاشمی آ، امیرخانی م، حق‌دوست عا و همکاران. سواد سلامت در 5 استان کشور و عوامل مؤثر بر آن. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی 1386؛ 14(1): 1-9.
5. Andrulis DP, Brach C. Integrating Literacy, Culture, and Language to Improve Health Care Quality for Diverse Populations. *Am J Health Behav*, 2007; 31 (Suppl1): 122-133.
6. Baker LM, Pettigrew KE. Theories for practitioners: two frameworks for studying consumer health information-seeking behavior. *Bull Med Libr Assoc*. 1999 Oct; 87(4): 444-450.
7. Doak CC, Doak LG, Root JH. Teaching patients with low literacy skills. *AJN The American Journal of Nursing*. 1996 Dec 1;96(12):16M.
8. H. Health Literacy from A to Z: Practical Ways to Communicate your Health Message, 2nd ed. Jones & Bartlett Learning; 2011.
9. Parikh NS, et al. Shame and health literacy: the unspoken connection. *Patient education and counseling* 27.1 (1996): 33-39.
10. Werner D, Bower B. Helping health workers learn: a book of methods, aids and ideas for instructors at the village level. Hesperian Foundation, 2012.
11. Sylvie D. Lambert, Carmen G. Loiselle. Health Information—Seeking Behavior. 2007. <https://doi.org/10.1177/1049732307305199>

جدول زمان بندی درس

جلسه* (هفته)	موضوع	مدرس
اول	معارفه، ارائه طرح درس و مقررات کلاس، معرفی منابع درسی تعریف سواد سلامت، تاریخچه، و اهمیت سواد سلامت رابطه بین سواد و سلامت	دکتر زارع فراشبندی
دوم	نقش سواد سلامت در جستجوی اطلاعات سلامت و خودمراقبتی انواع مدل‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت	دکتر زارع فراشبندی
سوم	سنجش سواد سلامت و معرفی ابزارهای سنجش سواد اطلاعاتی سنجش خوانایی	دکتر زارع فراشبندی
چهارم	برقراری ارتباط با بیمار و شناسایی نیاز اطلاعاتی وی اطمینان از فهم مطالب توسط بیمار	دکتر زارع فراشبندی
پنجم	رسانه‌ها و سواد سلامت فناوری‌های اطلاعاتی و سواد سلامت	دکتر زارع فراشبندی
ششم	شناسایی انواع مخاطبان و شرایط آنان	دکتر زارع فراشبندی
هفتم	نقش سواد سلامت در تحقق و توسعه اهداف و راهبردهای سلامت فرد و جامعه آمار بیماری‌های رایج در نظام سلامت بر اساس WHO، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و هزینه‌های درمانی آنها برای کشورها	دکتر زارع فراشبندی
هشتم	نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان پزشکی در ارتقای سواد اطلاعات سلامت سواد رسانه‌ای سلامت، راه‌های توسعه و ارتقای سواد رسانه‌ای سلامت به عموم مردم و نقش کتابداران پزشکی	دکتر زارع فراشبندی
نهم	نکات و اصول عملی در تهیه بروشورهای سلامت تهیه یک بروشور سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی	خانم فاطمه قصابی
دهم	تهیه یک پوستر سلامت کار عملی با نرم‌افزارهای مرتبط	خانم فاطمه قصابی
یازدهم	انجام مصاحبه و تهیه عکس در حوزه سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی کار علمی با نرم‌افزارهای مربوط به ادیت عکس در سیستم و موبایل مانند فتوشاپ و متن نگار	خانم فاطمه قصابی
دوازدهم	تهیه یک اینفوگرافیک سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی کار عملی با نرم‌افزارهای تولید اینفوگرافیک	خانم فاطمه قصابی
سیزدهم	تهیه یک اینفوگرافیک سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی (ادامه)	خانم فاطمه قصابی
چهاردهم	تهیه یک پادکست در حوزه سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی کار عملی با نرم‌افزار ضبط و تولید صدا در سیستم مانند ادوب ادیوشین و MP3 Cutter	خانم فاطمه قصابی
پانزدهم	تهیه یک پادکست در حوزه سلامت و به تأیید رساندن آن توسط گروه‌های بالینی (ادامه)	خانم فاطمه قصابی
شانزدهم	نکات تکمیلی مرتبط با کار عملی نقد و بررسی کارهای عملی دانشجویان	دکتر زارع فراشبندی خانم فاطمه قصابی
هفدهم	امتحان پایان ترم	دکتر زارع فراشبندی

* هر هفته شامل دو جلسه دو ساعته و جمعاً 4 ساعت است (یک جلسه نظری و یک جلسه عملی).